

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe lulle și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	500 Lei pe 1 an
	Advocați	400 Lei pe 1 an
	Magistrați	300 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	20 Lei
	Un număr dublu	30 Lei
	Un număr vechiu	35 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 34 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamentele și ori ce cereri de adție. Telefon 630

SUMARUL:

1. O „Prefata” de *V. M. Dimitriu și V. P. Pastia*
2. Conservarea Dosarelor de *St. Ștefănescu*
Grefier Curtea de Apel București
3. Expulzarea prevăzută de art. 54, din legea chiriilor de *D. I. Bartha*
avocat din Cluj
4. Rezumate de Jurisprudențe stabilite de Instanțele Judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație, complet chiri, impozite și vămi.
5. Jurisprudența Stabilită de Inalta Curte de Casație completul pentru Ardeal și Bucovina.
6. Informațiuni.

Prefață¹⁾

Legea de organizare judecătorească unificată²⁾ face începutul legilor cari după prevederile constituționale trebuiesc să armonizeze principiile pactului fundamental cu organizația de Stat, ce o stabilește prin el. Până la o unificare, legislativă completă a codurilor ea formează primul inel al lanțului de legi cari trebuie să consacre aceiaș stare de drept — privat și public — pe tot cuprinsul Țării. Poate că începutul acestei unificări a cam întârziat. Totuși un început îl avem în concret și acesteia trebuie să-i urmeze unificarea codurilor. Dealfel chiar făuritorul legii de organizare judecătorească preocupat de această grea problemă, a soluționat o înfimă porțiune prin extinderea părților din codul de procedură penală română în Ardeal și Bucovina și a căror adnotare face obiectul lucrării noastre.

Nu vom discuta în ce măsură calea aleasă de a introduce în modul acesta parte

¹⁾ Articolul ce publicăm este prefața volumului „Dispozițiile din Procedura penală română „Adnotată” care apare la finele acestei luni datorit dlor *V. M. Dimitriu și V. P. Pastia* magistrați din Cluj.

²⁾ Promulgată cu Decret Regal No. 2110 din Iunie 1924 și publicată în Monit. Oficial No. 136—924 și completată cu Legea promulgată cu Decret Regal No. 1207—925, publicată în Monit. Of. No. 84—825.

din dispozițiile procedurii penale române, a fost cea mai nimerită. Poate ar fi fost mai potrivit ca noile dispoziții procedurale să fi fost introduse printr'o lege specială, ce să precizeze cari anume texte din procedura penală maghiară au fost scoase din vigoare și în ce mod să se armonizeze principiile atât de diterite ale celor două legiuri — deși desigur că cel mai util ar fi fost — ca după 7 ani de regim unitar, o procedură penală și un cod penal să fi fost deja de mult introduse — în acest domeniu al dreptului public — unde legiuri provinciale sunt aproape de neconcepuf.

Noi constatăm starea de drept creată prin introducerea noilor dispozițiuni procedurale și numai din acest punct de vedere ne vom ocupa — pentru a putea ușura aplicarea lor în Ardeal și Bucovina. Acestei dorinți își datorește apariția această lucrare, căci fiind vorba de primul cod fundamental extins, importanța modului de aplicare este de necontestat. *Legile au valoare câtă vreme se aplică și cum se aplică.* Consecvenți acestui principiu am căutat să aducem prin lucrarea de față posibilitatea unei lesnicioase aplicări, pentru ca consecințele introducerii pentru prima oară a unui cod românesc în provinciile alipite — să nu fie în dezacord cu însăși scopul pe care l'a urmărit legiuitorul atunci când l'a introdus. Căci orice s'ar zice, dacă procedura penală română poate fi un Cod bătrân pentru Vechiul Regat; pentru noile ținuturi este o lege nouă, aproape necunoscută, cu principii și spirit deosebit de acela al procedurii pe care o înlocuește.

Lipsa completă a ori căror îndrumări oficiale cu cari de altfel noile ținuturi erau, într'o foarte largă măsură, deprinse; face ca dificultățile de aplicare să păra mai mari — cu atât mai mult cu cât termenul de aplicare este fixat pentru o dată foarte apropiată.

Legiuitorul prin expunerea de motive își

justifică necesitatea introducerii în modul următor:

„Din preocuparea unei bune și unitare organizări judecătorești nu putea fi omisă organizarea Ministerului public și determinarea funcțiilor ofițerilor de poliție judiciară.”

„În această privință am constatat o deosebire profundă în executarea atribuțiilor membrilor parchetelor din Vechiul Regat și ale acelor din Ardeal și Bucovina. Pe când membrii parchetelor din Vechiul Regat au pe lângă calitatea de membri ai Ministerului public și pe cea de agenți de poliție judiciară, cu dreptul de a constata infracțiunile, în provinciile alipite sus menționate ei nu au decât strict atribuțiile de membri ai Ministerului public. Din această cauză, procurorii din Ardeal și Bucovina nu au dreptul de a constata personal nici o infracțiune, chiar când s'ar comite în fața lor. Ei trebuie să se adreseze autorităților polițienești de a face constatările ce se impun.”

„Un atare sistem bazat pe principiul că Procurorul, care este reprezentantul societății, nu poate fi agent de constatare și în același timp și agent de urmărire, cu drept de a pune în mișcare acțiunea publică, s'a dovedit a fi o cauză contributivă la stăbirea represiunii. În adevăr, agenții poliției administrative nu au întotdeauna pregătirea necesară, ei nu pot ști cu precizie dacă anumite fapte comise întrunesc elementele unei infracțiuni penale, din care cauză cercetările în afacerile mai dificile sunt mai întotdeauna incomplete. De aceasta n'au a profita decât delicvenții.”

„Dacă la aceasta se adaugă corespondența continuă care trebuie să existe între parchet și poliție pentru facerea sau refacerea cercetărilor, se vede ușor cum toate constatările sunt întârziate și cum din această cauză probele dispar.”

„Cu totul altfel se petrec lucrurile cu celălalt sistem, în care un magistrat, cu pregătirea specială pe care o are procurorul, veghează, la menținerea ordinii sociale cu dreptul de a interveni și de a face personal cercetări și constatări.”

„Experiența de fiecare zi accentuează că în Vechiul Regat, unde procurorul are și atribuțiunea de agent al poliției judiciare, fiind chiar șeful ei, acțiunea de apărare a societății este mai eficace, mai promptă decât aceea din teritoriile alipite.”

„Această împrejurare ne-a determinat a introduce texte precise prin cari am dat și procurorilor din provinciile alipite atribuți-

țiunea de agent al poliției judiciare.”

„Societatea nu poate fi privată de mijloacele de a se apăra.”

„Tot în același scop am revizuit atribuțiile judecătorului de instrucție le-am pus în concordanță cu organizarea ministerului public, pe baza principiilor din codul de procedură penală română. Căci, judecătorul de instrucție din Ardeal și Bucovina nu avea dreptul de a se pronunța după strângerea probelor și terminarea instrucțiunii și asupra culpabilității celui instruit. Această atribuțiune este dată, tot pentru motivul de mai sus, numai în sarcina procurorului; iar în caz de contestațiune din partea învinutului, camerei de acuzare care funcționează pe lângă tribunal.”

„Aceiași diferență ce constată între legislațiunea dintre Vechiul Regat și aceea din Ardeal și Bucovina, atât în ce privește dreptul judecătorului de instrucție de a aresta preventiv când interesul instrucțiunii o cere, cât și în ceea ce privește controlul mandatelor emise și a căilor de atac contra ordonanțelor date.”

„De unde în Vechiul Regat tribunalul în camera de consiliu controlează din oficiu legalitatea mandatelor emise de judecătorul de instrucție, având dreptul a le confirma sau infirma, în Ardeal și Bucovina legile procedurilor străine nu admit ca acest control să se facă din oficiu, ci numai dacă arestatul își exercită dreptul de recurs.”

„Fără discuție posibilă controlarea ordonată de procedura română pentru toate cazurile oferă o mai mare garanție pentru libertatea individuală decât sistemul legiurilor în vigoare în provinciile alipite.”

„Mai mult, după procedurile acestor provincii căile de atac contra actului de acuzare al procurorului sunt deschise învinutului la camera de acuzare, care este formată la tribunal din judecătorii tribunalului, pe când în sistemul procedurii din Vechiul Regat sunt căi de atac deschise contra ordonanțelor judecătorului de instrucție la Camera de punere sub acuzare care funcționează pe lângă Curtea de apel, formată din consilierii acelei Curți. Se exceptează doar ordonanțele date în privința arestării, în care caz opozițiunea se îndreaptă la tribunal, care judecă în camera de consiliu.”

„E inutil a intra în amănunte pentru a arăta toate diferențele de competențe între cele două sisteme.”

„Ceeace credem că apare în mod evident

din această expunere comparativă: este necontestat superioritatea sistemului organizării Ministerului public, a judecătorului de instrucție, a Camerei de punere sub acuzare, a modului de control al mandatelor de arestare emise de judecătorul de instrucție în procedura Vechiului Regat față de aceea a provinciilor alipite."

"Pentru a înlătura această diferență de procedură față de infractor și în vederea că în sistemul procedurii Vechiului Regat credem că există mijloace mai eficace pentru asigurarea ordinii sociale cât și mai multe garanții pentru drepturile individului, proiectul în dispozițiunile tranzitorii conține dispozițiunea prin care extinde și asupra provinciilor alipite următoarele capitole din procedura penală română relativ la: Ministerul public, la atribuțiunile lui și acelea ale agenților poliției judiciare (*Cartea I, Cap. I, II, III, și IV*); la judecătorul de instrucție (*Cartea I, Cap. V*); la mandatele de arestare (*Cartea I, Cap. VI*); și la libertatea provizorie și cauțiune (*Cartea I, Cap. VII*); la ordonanțele judecătorului de instrucție și căilor de atac (*Cartea I, Cap. VIII*); la Camere de punere sub acuzare și procedura ei, (*Cartea II, Tit. II*); la căile de atac în contra deciziilor Camerei de punere sub acuzare (*Cartea II, Tit. III, Cap. I, II și III*)."

Această expunere de motive nu înlătură dificultățile și controversile ce fatal se vor ivi, din faptul că s'a extins numai procedura premergătoare desbaterei în fond, lăsând ca procedura în fața instanțelor să se facă tot după vechile proceduri Maghiară și Austriacă, cari sunt alcătuite pe baza unor principii cu totul diferite. Aceste mari dificultăți rămân pe seama organelor de aplicare de a le rezolvi; ele vor dăinui atâta timp cât nu se va extinde întregul cod de procedură — bineînțeles modificat și pus în curent cu știința procedurală penală modernă . . .

Din parte-ne am căutat ca sub fiecare text de lege să expunem principiile pe care le reprezintă textul, precum și soluționarea practică care trebuie de urmat față de controversa ce s'ar putea ivi în urma abrogării textului corespunzător din procedurile scoase din vigoare.

Ca generalitate semnalăm două: 1. în legiuirea română procurorul este stăpânul acțiunii publice atâta timp cât nu a investit cu ea pe judecătorul de instrucție sau instanța de judecată; cari odată investite sunt singurele în drept de a dispune de exercițiul ei.

In Ardeal este principiul că acuzarea în fața acestor organe este reprezentată printr'un acuzator (procuror sau acuzatorul privat principal și subsidiar) — în lipsă cărora acțiunea publică se stinge. Ce se va face deci când în fața instanței reprezentantul Ministerului Public sau acuzatorul privat ar declara, că renunță la acuzare și mai ales în ipoteza când afacerea penală ce se judecă, a trecut prin instrucție, care a dat ordonanță de urmărire conf. art. 130 și urm. din pr. p. rom.? Va fi datoare instanța de judecată să stingă acțiunea sau va rămâne investită cu ea pentru a hotărâ? Credem că deoarece procurorul nu mai are dreptul da a renunța la exercițiul acțiunii publice, după investirea instanței, această renunțare dacă s'ar face nu mai poate avea nici un efect. Acest argument îl scoatem și din art. 320 din legea de organizare judecătorească care abrogă „*acele părți din procedurile penale și alte legi, ordonanțe și decrete din circumscriptiile Curților din Brașov, Cernăuți, Cluj, Oradea-Mare, Timișoara și Târgu-Mureș privitoare la funcționarea Ministerului Public și privitoare la judecătoria de instrucție și Camerele de punere sub acuzare în toate dispozițiile contrare legii de față.*”

2. Partea vătămată după procedura penală magh. exercită acțiunea publică în fața judecătorului de instrucție și în fața organelor de judecată, atunci când procurorul refuză de a o exercita. Va mai putea să exercite în modul acesta acțiunea publică în urma introducerii sistemului procedural românesc? Credem că nu — deoarece în sistemul românesc partea vătămată își are asigurate toate drepturile, prin faptul că judecătorul de instrucție este obligat de a face instrucție imediat ce a fost sesizat prin plângere care conține o constituire de parte civilă din partea ei; iar Tribunalele și judecătoriile pentru infracțiunile ce cad în competența lor investindu-se direct printr'o simplă plângere a acesteia. Iar dacă pentru crimele de competența Curților cu Juri se refuză dreptul de exercițiu direct al acțiunii publice de către partea vatămată, este că gravitatea acestor infracțiuni dictează ca exercițiul ei să fie sub controlul riguros al Camerei de punere sub acuzare, organ judecătorească special însărcinat cu punerea sub acuzare în această materie și care reprezintă toate garanțiile.

Am semnalat numai două din dificultăți pentru exemplificare. Ele sunt însă numeroase și sunt arătate la locul lor sub textele respective.

Am dat aceste soluții bazați pe o experiență din aplicare mai îndelungată atât a procedurii penale românești cât și a celei în vigoare în Ardeal. Aceasta ne-a ușurat întrucâtva sarcina. Trimiterile le-am făcut numai la autori români, iar jurisprudența cu care complectăm textele este numai a instanțelor române și în special a Inaltei Curți de Casație, deoarece experiența de decenii făcută cu această procedură o credem suficientă pentru o bună îndrumare a aplicării acestei legiuri și în Ardeal și Bucovina.

Dacă timpul scurt — două luni — pe care l-am avut la dispoziție a făcut ca lucrarea să se prezinte nu atât de complectă, cum am fi dorit-o, credem însă că scopul pe care l-am urmărit va fi în cea mai mare parte atins.

La lucru ne-a mânat dorința românească de a fi cu un moment mai înainte în serviciul acelor, cari trebuiesc să cunoască și să aplice primul cod român de pr. penală în părțile aceste unite al patriei, pentru cinstirea, cum trebuie, a justiției române.

V. M. Dimitriu și V. P. Pastia.

Conservarea dosarelor

Intr'un articol precedent*) ocupându-ne de vigoarea „Legii de Organizare judecătorească unificate” pe întreg teritoriul țării cu ziua de 1 Iunie 1925, ne-am referit în deosebi la viitoarea funcționare a grefelor instanțelor judecătorești în Ardeal, care va fi la fel cu cea din Vechiul Regat. S'au făcut unele imputări nedrepte cu privire la acele constatări ce rees din simpla comparație între funcționarea de până acum și cea viitoare, conform noiei legii, a grefelor judecătorești în Ardeal.

Nu avem de adăugat nimic decât, că prin acel articol s'a constatat un fapt, în scopul practic al aplicării unei legi promulgate și executorii.

Nu interesează atât ce a fost până acum; ci cum vor lucra grefele pe viitor, în conformitate cu legea. Funcționarii judecătorești de la toate grefele din țară sunt de o potrivă de sărguincioși și devotați serviciului pentru care sunt angajați și retribuiți. Deosebirea de îndeplinire a serviciului lor trebuie căutată în legile și regulamentele diferite de până acum. Șefilor răspunzători de mersul regulat al serviciului le încumbă pe viitor a lua măsuri practice de îndrumare și formarea funcționarilor judecătorești care trebuie să fie aceleas pentru întreaga țară.

Ne aflăm în perioada de tranziție de la o lege la alta, mai ales că regulamentul de punere în aplicare a legii de org. jud. n'a apărut. Tocmai de acest ragaz trebuie să profităm spre a deprinde grefele cu practica noiei legiuri, ca la data apariției regulamentului nou să l putem aplica.

Sustineam că în spiritul legii Vechiului Regat

*) Aplicarea legilor unificate în Ardeal „Ardealul Juridic” No. 10 din 15 Mai 1925.

esențial pentru funcționarii de grefă este lucrarea — în cea ce-i privește — cu dosarele.

Reproducem din revista *Palatul Justiției* pentru exemplificare, articolul de mai jos, a unui experimentat d-n Grefier de la Curtea de Apel din București:

„Subsemnatul în calitate de grefier, potrivit dreptului ce-mi dă legea de organizare judecătorească și regulamentul ei, am recomandat întotdeauna arhivarului ca petițiunile, actele și procedurile să fie *cusute* la dosar; pe ajutorii de grefă prin adrese semnate de d-l președinte, i-am rugat ca jurnalele de amânare să fie *făcute* în ordinea cronologică, etc.

Aceasta însă nu s'a putut realiza, în mare parte, din cauză că, conceptul citațiilor în afacerile civile și comerciale, în care părțile sunt citate prin porțare, e făcut de funcționarii acelu corp la întâmplare, unde găsesc părți de hârtie nescrisă și chiar pe acte depuse de împričinași, proceduri și adesea la sfârșitul dosarelor.

Cum jurnalele de amânare și minutele hotărârilor urmează a se face în josul sau pe contra pagina conceptului citărei părților și pe care arhivarul și grefierul de ședință își fac însemnările lor, așa că fatalmente aranjatul hârtiilor și al jurnalelor nu mai poate avea ordinea lor cronologică.

Legea de organizare judecătorească și regulamentul ei, prevăd că arhivarul este depozitarul dosarelor și registrelor aflate în arhiva secțiunii respective, sub responsabilitateo prevăzută de legea penală. Dar, în realitate, dosarele nu se găsesc totdeauna în conservarea arhivarului, fiind știut că, odată cerut și eșit din dulapul său, umblă prin atâtea și atâtea mâini.

Mai înainte de a indica măsurile ce cred că deocamdată, ar trebui luate întru îndreptare până la o modificare radicală care se impune actualei organizări pentru îndeplinirea procedurilor, — vroesc să arăt că, nu sunt de vină numai funcționarii grefelor.

Unii dintre d-nii avocași în loc să însemneze paginile din dosar unde se află punctele ce'i interesează în apărarea clientului, subliniează și scriu derse interjecțiuni cu creioane colorate; jurnalele, hotărârile, interogatoriile, depozițiile de martori, etc., în așa fel, în cât adesea nu se mai pot ceti.

Și notați bine că dosarul se studiază de mai multe ori, cu ocaziunea tuturor termenelor de înfățișare. Se depun acte spre a fi atașate la dosar și apoi se ridică, ceea ce necesită *cusături* și *descusături*.

La ședință când pledează având dosarul în față, din nou răsfoirea dosarului, ba chiar unii dintre d-nșii când pledează, fiind mai nervoși, nu menajează dosarul.

Măsura pe care ași propune-o, — (cu riscul de a-mi atrage ura colegilor grefieri prin faptul că s'or adăuga o lucrarea mai mult —) și d-nii avocași

au tot interesul a o susține spre a putea fi înfăptuită, — este ca conceptarea să nu se mai facă prin corpul de portărei, ci prin grefa respectivă. Evident, personalul grefei s'ar mări și s'ar reduce cel de la portărei.

Iată cari ar fi foloasele ce s'ar putea realiza prin măsura ce propun.

1. Dosarele n'ar mai ieși din grefă de atâtea ori.

La Portărei dosarele sunt reținute cu lunile și în cele mai rele condițiuni până se apropie termenul de judecată. Unde mai punem comunicarea copiilor motivelor de apel, etc?!

Din cauza acestor forme, nu e ședință în care să nu avem dosare lipsă fiind duse la portărei, de unde se aduc în ultimul moment, și totdeauna la stăruință... Procedurile în mod regulat se aduc în ziua judecării procesului și unele după ce procesul s'a amânat...

2. Părțile și avocații nu vor mai avea neplăcerile de azi cu îndeplinirea procedurii.

Li văd zilnic cum așteaptă în arhivă să le trimetă dosarul la portărei, dar arhivarul nu'i punea servi imediat din lipsă de aprozi, căci la Curțile de apel nu sunt decât 3.

3. Cu eșirea de atâtea ori din arhivă a dosarelor poate n'ar mai dispărea acte, cum se întâmplă câte odată, căci dosarele la portărei nu se dau numerotate, șnuruite și sigilate.

4. Pentru o mai bună rânduială și expediere, conceptul să se facă de fiecare grefier în dosarele care le-au avut în ședință, astfel că, după ce redactează jurnalul de amânare, în același timp face și conceptul ca unul ce cunoaște bine dosarul, mai ales ceia ce s'a dispus și apoi, la stăruința părții interesate, i se liberează citașunile, pe care partea sau avocatul semnând de primirea lor, le prezintă la Portărei unde plătește taxele legale spre a fi înmânate părților. Iar dacă sunt citașuni pentru care nu are a se plăti taxe, se va înainta de grefă cu adresă.

În acest caz, numărul ajutorilor de grefă va fi sporit, ceia ce necesită acum chiar, față de înmulțirea atât de considerabilă a proceselor.

5. Făcându-se această modificare dosarele ori când se pot găsi la arhivă sau dacă nu, la grefierul sau ajutorul de grefier care a fost la ședință.

Cu ocaziunea modificărilor ce se intenționează a se aduce în curând, procedurii civile și legii de organizare judecătorească, sper că se va ține seamă și de propunerea subsemnatului la modificarea art. 121 Pr. civilă, care prevede transcrierea hotărârilor în condiții, dispozițiune care aduce atâtea neajunsuri în bunul mers al lucrărilor grefei și chiar justifiabililor și accelerării proceselor.

Ștefan Ștefănescu
Grefier la Curtea de Apel
din București, secția III-a.

Expulzarea prevăzută de art. 54 din legea chiriilor

Legea chiriilor, care prevede un regim excepțional pentru raporturile dintre proprietari și chiriași, prin prelungirea taxativă a contractelor de închiriere din art. 1 și 5 și prin introducerea art. 3, pentru cei cu un termen de grație de 1 an, a înțeles să facă începutul regimului normal de închirieri.

Cât de blândă este legea când prelungește contractele, cât de convenabile condițiuni oferă chiriașilor tot atât de severă vrea să fie și tot astfel de condițiuni riguroase introduce atunci, când inaugurează regimul normal, când face reîntegrarea dreptului de proprietate și dispune ca „jus disponendi“ să ajungă din nou în mâna proprietarului.

Conform art. 3, cei ce nu cad sub art. 1, ies de sub protecția legii la 6 Maiu 1925 și ei sunt datoratori să pună localul ocupat de ei la dispoziția proprietarului.

Cum să se facă această trecere la normal? Iată rostul și justificarea art. 34 din lege; — el ne dă răspunsul:

1. Art. 34 prevede că chiriașii și subchiriașii prevăzuți de art. 3, cari pretind că au drept să dețină imobilul și peste termenul de un an sunt obligați ca în interval de 6 luni să introducă acțiunea preventivă, sau anticipată, pentru a li se stabili dreptul lor.

La data de 10 Maiu 1925 proprietarul chiriașului din art. 3 a intrat în drept de a cere expulzarea locatarului său.

Art. 34 prevede că chiriașul dacă nu s'a conformat dispozițiunii de a introduce acțiunea anticipată în termenul legal, a decăzut din dreptul de a mai ridica vre'o împotrivire în contra expulzării lui din imobil. Prin această dispoziție legiuitorul a căutat să constrângă pe chiriaș să-și aranjeze situația în termen de 6 luni dela promulgarea legii.

Fiind citate părțile în camera, de consiliu, chiriașul se va putea împotrivi expulzării prin dovada că a introdus acțiunea anticipată.

Dar dacă acțiunea anticipată a fost deja respinsă definitiv? El nu mai poate împiedeca expulzarea. Acțiunea a fost respinsă în instanța prima sau a doua și stă sub recurs. Ultimul alineat din art. 34 arată că recursul în această speță nu împiedecă executarea. Chiriașul deci și în acest caz va fi expulzat. Dacă însă acțiunea preventivă n'a fost judecată încă, până la terminarea judecării expulzarea nu se va putea face.

Dovada admiterii acțiunii anticipate împiedecă expulzarea,

Chiriașul mai poate spune, că după data de 6 Maiu 1924, dar înainte de 27 Septembrie 1924, adică înainte de ultima zi a termenului de 6 luni s'a învoit cu proprietarul, a încheat contract în scris sau verbal, dar n'a făcut acțiunea preventivă. Întrebarea este,

dacă se admite sau nu probatoriu?

Art. 34 este categoric. Singurul mijloc de împotrivire este: Acțiunea anticipată. Totuși, sunt de părere, că probatoriul se va admite, fiindcă chiriașul aranjându-și situația în termen de 6 luni, înfrând într'un drept recunoscut de însuși proprietarul, de bună credință a înlăturat intentarea acțiunii, fiindcă numai acei chiriași din art. 3 trebuie să facă acțiunea anticipată, a căror drept de a mai sta în imobil este tras la indoială de către proprietar.

Chiriașul va mai putea spune, că el n'a făcut acțiunea preventivă dar după 6 luni adică după 27 Septembrie 1924 a căzut de acord cu proprietarul și acesta i-a îngăduit încă un termen de închiriere.

Cred, că probatoriu va trebui asemenea admis, cu atât mai mult, fiindcă expirând termenul, nici n'a putut introduce în termen acțiunea anticipată.

2. Ar fi o altă părere care pretinde, că nici o altă împotrivire, decât acțiunea preventivă, nu există. Chiriașul care urmează a fi expulzat nu poate da nici o altă dovadă, ci este constrâns să părăsească imobilul, dar are drept de despăgubire pe calea legii comune. Se poate spune, că în art. 34 ca și în cazurile din trecut, unde s'a aplicat art. 66 bis pr. civ. rom., fondul nu poate fi judecat, deci aceasta îi revine unui proces regulat, care poate să stabilească drepturile chiriașului și să-l integreze în drepturile sale, judecându i-se și daune interese.

Această părere în practică ar da naștere însă la o sumedenie de complicații și nu odată s'ar întâmpla ca chiriașul să fie expus unei nedreptăți absurde.

3. Art. 34 prevede ca desbaterea cererii de expulzare din camera de consiliu să fie sumară. Aci nu se aplică art. 30 din lege. Termenul se dă de urgență, fără termen de 15 zile și fără ca pârâțul să fie obligat a depune apărarea sa. Este însă citat pârâțul cu observația de a-și aduce toate dovezile cu sine sub urmările de a deceda din drept de a le mai invoca.

4. Expulzarea se va face pe cale de ordonanță. Judecătorul nu dă sentință, ci ordonanță, în care dispune expulzarea și totodată dă delegație executorului judecătoresc pentru efectuarea expulzării. În baza ordonanței nu se mai cere prin urmare ordonarea execuției, căci însăși dispozitivul ordonanței trebuie să conțină formula executorie.

5. În contra ordonanței nu există nici opoziție nici apel, fie că s'a dispus expulzarea, fie că s'a refuzat. Singurul remediu de drept este recursul în Casație. Această cale fiind de ordin constituțional a trebuit admisă, ea nu putea fi suprimată.

Termenul de recurs al acestui caz special nefiind prevăzut de lege, este cel normal, adică la noi 15 zile dela comunicarea ordonanței.

Recursul nu suspendă, dar în caz de recurs nici nu se poate admite suspendarea executării.

6. Precum reese din economia legii, în vechiul Regat este admisibilă calea de contestație, în care caz se va putea obține și suspendarea executării. La noi în Ardeal calea de contestație nu este admisibilă, decât în contra iregularităților delegatului ce efectuează execuția. În speță însă, făcându-se expulzarea fără avizul prevăzut de art. 221 din legea de execuție, în urma contestației introdusă execuția nu poate fi suspendată, deoarece primul act ce-l face delegatul judecătoriei este acela al expulzării.

7. Pentru a constrânge legiitorul pe chiriaș ca să nu se împotrivescă fără temei și să respecte legea, făcând posibil trecerea la normal, art. 34 prevede și condamnarea chiriașului prin ordonanță de a plăti proprietarului o chirie care să reprezinte de 10 ori chiria semestrului din anul precedent.

Legea vorbește de ordonanța preșidențială, ceea ce ne dă să înțelegem că în baza ordonanței, ce a dispus expulzarea și care a constatat întârzierea evacuării localului să se ceară condamnarea la plata amenzii prevăzută de art. 34 la președintele tribunalului, fiindcă președinte la judecătorie nu există, deci nici ordonanță președințială nu se poate da.

Legiitorul în tot cursul legii înțelege să simplifice și să nu îngreueze procedura. Cred că condamnarea o poate face însuși judecătorul ce a dispus expulzarea, pronunțând o sentință separată.

Această amendă nu va putea fi încasată imediat. Legea nu spune că ordonanța de amendare este executorie. Incasarea se va face numai după ce ordonanța de expulzare va fi definitivă și întârzierea constatată astfel precis, prin o hotărâre definitivă. Urmărirea acestei sume nu se poate face deci odată cu expulzarea. Sunt de părere însă a se admite sechesru asigurător.

când ordonanța de expulsare devine definitivă, se va dispune execuția de îndestulare pentru încasarea sumei de amendă. De altfel se vor aplica normele legii de execuție.

În ce privește mărimea amenzii ea este de 10 ori a sumei de chiria, plătită în ultima jumătate de an.

Dr. I. Bartha,
avocat din Cluj.

REZUMATE DE JURISPRUDENTE

(Judecătoria, Tribunale și Curți de Apel din Ardeal)

Tribunale

Excepții dilatorii când pot fi ridicate. Pârâțul este obligat a ridica excepțiile dilatorii, — în baza art. 180 pr. civ., — înainte de a lua cuvântul în fond, și se poate folosi de ele și mai târziu dacă se referă la atari obstacole pe cari judecătoria este datoră a le lua în considerare din oficiu, ori dacă pârâțul arată imediat ca verosimil că nu și-a putut valida mai curând excepțiunile.

Pentru a se putea ridica excepție dilatorie după

intrarea în fondul procesului, — când nu sunt din acelea cari trebuiesc luate din oficiu, — trebuie ca partea care voește a le ridica în termen, — și potrivit jurisprudenței, cazul prevăzut în al I. art. 180 pr. civ. subsistă atunci când condițiunile faptice ale excepțiilor dilatorii au provenit numai după intrarea în fond, sau numai atunci au ajuns la cunoștința părâtului.

Imprejurarea că părâții nu și-au adus aminte de convenția prin care se stabilea competența, convenție încheiată cu reclamantul anterior ridicării excepții, dilatoria, trebuie înlăturată, — neputând fi dispensați părâți de dispozițiile legii, pe motivul neaduceri aminte, căci atunci ar face iluzorie dispozițiunea că excepțiunile trebuiesc ridicate în timp potrivit, — oricine putând invoca faptul că nu-și aduce aminte, memoria sa nefindu-i bună. (Reichsgericht 1901/25. XI. I. W. 1902. 76).

Prin transformarea debitului de cont curent asigurat prin cambii de acoperire într'un credit contra accept, — se schimbă baza legală a creanței, și ca urmarea vechea obligație se transformă intralta nouă de cambie; — obligațiunea veche stingându-se, de oare ce contul curent s'a închis și a intrat în vigoare o obligație cambială, s'a operat o novațiune în sensul art. 1379 C. civ. a., — obligație ce potrivit legii cambiale trebuie onorată la scadență. (Trib. Tg.-Mureș N. C. 2320/924. Cur. Juridic 5—6/925).

• • •

Art. 180 al. 1 și 2 pr. c. Conform legii comptabilității publice dreptul recunoscut al unui reclamant față de o autoritate publică urmând a fi satisfăcut pe cale de ordonanțare a sumei de bani, calea dreptului comun nu poate fi apucată decât numai în cazul când părâtul (autoritatea) ar fi refuzat plata debitului.

Din moment însă ce Autoritatea publică (în speță Ministerul Justiției) recunoaște datoria prelinșă de reclamant (plata tăelului de lemne cu mașina la o judecătorie) iar prin răspunsul ce dă arată că plata prin ordonanțarea sumei pe seama reclamantului este în curs a se face; reclamantul nu poate lua calea dreptului comun, care nu-i poate aduce nici un avantaj, mai mult decât dreptul său, care i-se va plăti; și într'un caz și într'altul după îndeplinirea formalităților cerute de legea comptabilității publice.

Dreptul de a uza de calea comună în asemenea împrejurări dacă s'ar admite ar produce perturbări dăunătoare funcționării de Stat, căci atunci s'ar recunoaște că asupra aceleiași datorii recunoscute față de Stat ar putea statua în locul autorității competente după legea comptabilității publice și o a doua autoritate în acelaș timp.

Intârzierea plății convenite reclamantului cu împlinirea formalităților este o chestiune ce se va soluționa pe cale de judecată numai după ordonanțarea plății conform legii comptabilității publice când reclamantul va trebui să dovedească culpa părâtului și quantumul daunelor.

Pentru aceasta acțiunea într'un asemenea caz este prematură și a fost respinsă conf. art. 180 pct. 1 și 2 pr. civilă. (Tribunalul Mercurea Ciuc N. C. 2063/1924. D. Ștefănescu judecător-redactor).

• • •

Contract de vindere cumpărare încheiat în 1912. Tutor și minor vânzători care cer invalidare în 1923.

Lipsa aprobării contractului de către sedria orfanală. Minor de 22 ani și care ceruse emanciparea; Valabilitatea contractului. Aprobare tacită. Când un contract de vânzare a unui imobil s'a încheiat în scris conform formelor legale între cumpărătorul care a depus prețul și a și intrat în posesia de fapt a imobilului și între tutor și minorul de 22 ani, care au semnat contractul luându-și obligația să purgheze datorile ce grevau imobilul vândut și să obțină aprobarea sedriei orfanale;

El este valabil încheiat și produce toate efectele juridice și e fapt din moment ce se constată că acel contract a fost dat semnat de ambele părți și neobținerea aprobării sedriei orfanale este imputabilă neglijenței tutorului vânzător.

Contractul într'un asemenea caz trebuie considerat ca încheiat cu libera voință a părților cu atât mai mult cu cât minorul la semnarea actului era în vrâsta când putea judeca consecințele faptei juridice ce a făcut (22 ani și ceruse emanciparea) iar la doi ani după ce a devenit major (1914) n'a atacat valabilitatea vânzării, n'a acționat pe cumpărător ci a l'a lăsat în folosința imobilului cumpărat (1912) până astăzi și deci aceasta este o aprobare tacită a valabilității contractului.

Intr'un asemenea caz și întrucât neaprobarea de către sedria orfanală a contractului este imputabilă neglijenței tutorului unul din vânzători și la timpul încheierii contractului minorul, al doilea vânzător și-a dat consimțământul liber, aceste motive nu mai pot fi astăzi acceptabile și de natură a duce la invalidarea contractului. Acțiunea reconvențională a vânzătorilor a fost respinsă; iar acțiunea cumpărătorului pentru intabularea dreptului de proprietate asupra imobilului a fost admisă cu cheltueli. (Trib. Oradea-Mare Nr. C. I. 354—923. Carol Nesselrode președinte, Udrescu judecător referent).

• • •

Ordonanța 4420—918 și valab. contract. Când se constată în fapt că între reclamantă și părâți au urmat tratative cu privire la vânzarea imobilului în litigiu în luna Decembrie 1918, s'a căzut de acord asupra prețului, dar acesta n'a fost plătit la termenele stipulate iar contractul nu s'a semnat de părți și nu există act scris..

O asemenea vânzare nu poate fi valabilă pentru simplul argument că reclamantul cumpărător a intrat în posesiunea imobilului, iar în cauză ar exista o scrisoare emanată de la avocat în sensul cointelegerii asupra vânzării. Actul emanat de la avocat e o simplă ofertă și este de neținut în seamă nefiind semnat de părți și în ce privește cointelegeria între vânzător și cumpărător chiar de ar fi constatată că a avut loc aceasta nu poate fi considerată ca act valabil nefiind constatată în scris conform. Ord. 4420—918 cari prevede această formalitate sub pedeapsă de nulitate. Aceasta cu atât mai mult cu cât Ord. 4420 a intrat în vigoare la 15 Octombrie 1918, iar tratativele din litigiu au urmat din luna Decembrie 1918.

Acțiunea cumpărătorului reclamant a fost respinsă. Acțiunea reconvențională a părâtului a fost admisă. Reclamanta a fost obligată la delasarea folosinței imobilului și a posesiunii imobilului cu daune și cheltueli. (Trib. Oradea-Mare N. C. 2046—919 Judecător Udrescu redactor refer.)

• • •

Înjurii. Faptul de a înjura pe cineva de Dum-

nezeu constituie elementele delictului de injurie (ofensă) prevăzut de art. 2 și calificat conf. art. 4, al. 1 din Legea XLI. 1914 (Judecătoria de Ocol Dej. Sentința No. 4797/923. judecător Al. Nicolau).

Această sentință a fost reformată de Tribunalul Dej, care a achitat pe acuzatul condamnat de judecătorie pe motivul, că „faptul de a înjura pe cineva de Dumnezeu, nu constituie o injurie — nefiind expresiuni infamante, injurătoare sau injurioase la adresa persoanei, ci la adresa lui Dumnezeu. Deci greșit calificând judecătoria drept injurie, întrucât expresiunile adresate nu înfrunesc elementele acestui delict, Tribunalul, constatând neexistența delictului — o trebuit să achite pe acuzat”. (*Trib. Dej. Sentința 768/924. Președinte Dr. Aug. Bodea, referent Dr. David Rusu, judecător*).

Notă. Soluția Trib. Dej ni-se pare cu totul inadmisibilă. Concluzia, că a înjura pe cineva de Dumnezeu nu constituie o ofensă pentru cel căruia i s'a adresat injuria, ci pentru... Dumnezeu, o credem, unică. Trib. Dej găsește deci, că în stadiul actual al legislației injuriile nu sunt pedepsite atunci, când ele amintesc și alte persoane decât pe cea căreia i s'a adresat. Poate; decât în contra soluției acesteia protestează atât legea XLI 1914 prin art. 2 cât și morala publică. Sentința de mai sus o publicăm nu pentru soluția ce cuprinde, ci doar ca o curiozitate, pentru a se putea vedea până unde interpretarea legilor poate merge. Nu o publicăm ca model, căci sperăm, că nu se vor putea găsi imitatori. (N. R.)

Expropriere pentru utilitate publică. Atunci când un imobil este expropriat în întregime, nu se poate aplica art. 23 pt. 1—3 din legea XLI 1881 și deci este inadmisibilă cererea făcută de cel expropriat de a i-se acorda despăgubire pentru lipsa de folosință — deoarece prin faptul exproprierei fatale și a intrării expropriantului în folosința terenului, dreptul de proprietate definitivă s'a câștigat definitiv și deci cel expropriat numai poate cere decât o despăgubire definitivă — adecă prețul terenului expropriat.

Căile ferate române fiind succesoare de drept a C. F. M. (M. A. V.) nu numai în drepturile câștigate ci și în sarcinile scadente — au deci obligația de a despăgubi pe proprietarul unui teren expropriat în folosul său — atunci când se constată, că aceasta a făcut diligențele necesare pentru despăgubire la timp, dar evenimentele războiului a împiedecat, că plata să se facă la timp. (*Trib. Oradea-Mare. Președinte C. Popovici. Redactor al sentinței C. Nesselrod, judecător. Sentința No. 464/924*).

Curti de Apel

Daune interese. Art. 354 C. Com. Partea contractantă, care în locul executării cere daune interese, trebuie să încunoștiințeze îndată despre aceasta pe cealaltă, — și dacă la rândul aceasta cere, — să-i acorde, — când natura actului permite, timpul necesar pentru executarea ulterioară.

Pârâtul, în urma culpei reclamantului, care nu și a satisfăcut obligațiunile sale contractuale, violând acele obligațiuni, — e îndreptățit a rezilia acel contract, — și nu e obligat, ca la cererea reclamantului și în puterea dispozițiilor art. 354 C. com., să-i acorde aceluia termenul ulterior de executare cerut, — căci reclamantul care n'a satisfăcut condi-

țiunile contractuale nu avea dreptul de a beneficia de acele dispozițiuni ale art. 354 C. com. — fiind el decăzut de la exercitarea acelor drepturi în baza convenției pe care reclamantul n'a îndeplinit-o conform conținutului ei. (*Dec. Curței de Apel Tg.-Mureș, No. C. 255—15—1924 Dr. Bulean consilor raportor Curent Juridic 5—6—925*).

Art. 421. pr. civ. Incheere. Incheerile de respingere și acelea care decid asupra unei cereri controversate, trebuiesc motivate conf. art. 421. din pr. civ.

Deci, încheerea prin care una din părți e obligată la suportarea cheltuelilor de amânare, — cheltueli ce această parte prelinde a cădea în sarcina părții contrare, — trebuie să fie motivată, — că în speță tribunalul neprocedând așa și nemotivând, Curtea a trebuit să constate că numai cu călcarea regulilor de procedură tribunalul a adus o asemenea încheere și deci a trebuit să caseze încheerea și să dispună restituirea dosarului ca tribunalul să aducă în cauză o nouă încheere motivată, ce se va comunica și părților (*Curtea de Apel Tg.-Mureș, 21 Martie 1925 curent Juridic 5—6—925*).

Recurs Art. 420 și 553 pr. civ. Deciziile aduse în urma dezbaterii orale trebuiesc comunicate părților prin pronunțare, conform din art. 420, — iar recursul contra acestor decizii, trebuie făcut în termenul de 8 zile prevăzut în art. 452 pr. civ. — care termen este fix și se socotește de la pronunțarea deciziei.

Recursul făcut peste acest termen, are a se respinge ca tardiv înaintat, — chiar dacă instanța primă contrar normelor de drept cuprinsa în § din I. II. III. ale art. 420 pr. civ., — a dispus comunicarea unor asemenea decizii, — și de la comunicarea nu sunt 8 zile, dar de la pronunțare, sunt mai mult de 8 zile. (*Dec. Curți de Apel Tg.-Mureș Nr. C. 1. 141—111—1924 din Febr. 1925. raportor A. Balan consilier Cur. Jurid. 5—6—925*).

Mandarul ce lucrează fără procură. Consecințe. Conform art. 110 P. c. lipsa mandatului se ia în considerare din oficiu în ori care stadiu al procesului.

Dacă cel care operează ca mandatar nu și verifică mandatul său instanța fixează un termen scurt pentru remedierea defectului și dacă în termenul fixat nu se remediază defectul sau nu se ratifică procederea, actele procesuale ale persoanei, ce a procedat în locul părții, sunt fără vigoare și în conformitate cu aceasta acțiunea intentată fără procură, trebuie respinsă din oficiu cu decis, iar în alte cazuri de defect al mandatului partea fiind considerată de neînfașisată sunt de aplicat contra ei consecințele neînfașisării și tot odată, în ambele cazuri persoana, care a procedat în locul părții, este de condamnat la spesele cauzate părții contrare. (*Curtea de Apel din Cluj. Președinte Dr. I. Papp raportor Dr. Kerner. Sentința Nr. 950—925*).

Cheltuielile curatorului. Ce se înțelege prin anticiparea lor. Dispozițiunea art. 434 P. C. prin care se dispune că cheltuielile curatorului se vor anticipa, nu însemnează că ele trebuiesc garantate prin depunere prealabilă; ci potrivit art. 434 combinat cu

424 p. c. spesele provenite din numirea curatorului trebuesc anticipate atunci când instanța stabilește prin sentință sau alia hotărâre finală spesele de judecată, fără considerare la aceea dacă cel obligat a le anticipa le-a încasat sau ha dela adversarul său condamnat la plala cheltuelilor de judecată. (Curtea de Apel din Cluj. Sentința No. 775—924. Președinte Victor Pop raportor M. Balasan).

Competință. Schimbarea domiciliului dacă atrage schimbarea competenței. Potrivit disp. art. 49 din Pr. civ. competența instanței trebuie judecată astfel încât să se aibă în vedere momentul introducerii acțiunii. Deci în sensul acestui articol este inadmisibil de a se crea o excepțiune dilatorie pentru necompetință pe motivul că după introducerea acțiunii partea și ar fi schimbat domiciliul. Dacă s'ar admite aceasta s'ar ajunge la concluzia inadmisibilă ca instanța să schimbe după locul în care o parte își mută domiciliul în cursul procesului. Reclamantul în al doilea loc nu are a cerceta dacă pârâtul are sau nu intenția să rămână mai departe la acelaș domiciliu, ceea ce de altfel nici nu ar putea-o face; este suficient numai ca să stabilească că la introducerea acțiunii pârâtul avea domiciliul competent pentru valabila sa chemare în judecată. (Curtea de Apel din Cluj. Sentința No. 3582—924. Președinte dr. I. Papp. Consiliei raportor G. Georgian.)

Drept de moștenire. Pact succesoral. Donație mortis causa și legat. Potrivit disp. art. 332 C. C. A. prin drept de moștenire se înțelege dreptul exclusiv de a lua în posesie întreaga masă succesorală, sau o colă parte determinată în raport cu întregul (o jumătate, o treime etc.). Acest drept se întemeiază fie pe voința testatorului legalmente declarată, fie pe un act succesoral valabil (Art. 602), fie pe lege (art. 533 C. C. A.).

Dacă este deci adevărat că și prin contractul de moștenire se poate numi un moștenitor, însă cel beneficinal numai atunci poate fi considerat moștenitor, când i-s'a lasat întreaga masă succesorală sau o parte determinată, în raport cu întregul (art. 533).

Art. 1249 c. c. a. determinând noțiunea pactului succesoral, înțelege prin acesta un contract prin care se dă și se primește promisiunea unei moșteniri viitoare sau a unei porțiuni a acesteia. Deci atunci când nu se contractează asupra întregii moșteniri sau asupra unei porțiuni a acesteia — ci asupra unor lucruri anume determinate, adică atunci când obiectul convențiunii îl formează lucruri determinate în specie — un drept sau o sumă de bani etc. — nu poate fi vorba despre un contract de moștenire, ci de o donațiune pentru caz de moarte, prevăzută de art. 956 din c. c. a., care potrivit formei în care s'a făcut, poate fi considerat sau de contract sau de legat.

În speță deoarece nu se dispune decât asupra unor lucruri singuraticice și nu asupra unei porțiuni, în generalitate ce vor trece în proprietatea reclamantilor numai după moartea lui X, promisiunea făcută lor, constituie o donație, care nu se poate considera de contract, deoarece donatoarele nu a renunțat în mod expres la dreptul de a o revoca. Fiindcă însă actul a fost făcut cu respectarea formelor prevăzute de legea XXXV. 1874 și XVI. 1876 în privința valabili-

tăței testamentelor — actul trebuie considerat ca un legat, el implicând o donație pentru caz de moarte, care nu poate fi revocat decât în conformitate cu art. 34 din legea XVI. 1876. (Curtea de Apel din Cluj. Preșidenția dlui dr. I. Papp, consilieri raportor Al. Balas. Sentința No. 2240—523.)

Admiterea reclamantului la jurământ. Drept cutumiar. Conform normelor procedurale ascultarea reclamantei sub jurământ este admisibilă numai pentru complectarea dovezii administrate de ea, nepunând prin ea singură constituie o dovada exceptând bine înțeles cazul când pârâtul ne primind jurământul îl diferă la rândul seu reclamantei.

În speța reclamanta asupra primelor două puncte din apelul seu ne producând nici o dovadă

Potrivit normelor de drept cutumiar în vigoare nu se poate cere o contra-valoare pentru munca depusă în economia rudelor de aproape.

Acesta fiind principiu de drept și față de cele de mai sus stabilite reclamanta nu poate prelinde nimic pentru munca depusă în economia socrului său. (Curtea de Apel din Timișoara. Preșidenția dlui E. C. Aslan. Sentința No. 1358—922.)

Tratatul de la Trianon. Caușia (art. 126). Dispozițiile art. 254 din Tratatul de la Trianon (Secția III) relativ la datorii în afară de art. 258 al d. nu se aplică între supușii români și supușii fostului stat Ungar; deci acestora va trebui să li se aplice dreptul comun.

Deși ordonanța No. 62406—922 a Ministerului de Justiție recomandă instanțelor suspendarea acțiunilor îndreptate în contra unui supus român atunci când reclamantul e supus ungar — totuși această ordonanță nu poate avea un caracter obligator, deoarece Ministerul Justiției nu a făcut decât o simplă recomandare, până ce guvernul român va fi în măsură de ași fixa punctul de vedere cu privire la aceste litigii.

Potrivit disp. art. 126 al. ult. pin proc. civ. numai în acel caz se poate prelinde de la reclamant un spor de caușiune, când străinul a înaintat cerere de apel și când partea creanței judecate, deși nu în mod definitiv, totuși nu servește ca o caușiune suficientă. (Sentința No. 68—924 Curtea de Apel Timișoara dată sub preșidenția dlui E. C. Aslan, care a redactat-o).

Vânzare. art. 884 și 934 c. c. a. Dispozițiile art. 884 c. c. a. își au aplicațiunea numai în cazul când părțile stipulează în mod expres că contractul devenit perfect numai dela data semnării lui de către părți; deci lipsa unei astfel de stipulații face inaplicabil art. 884.

Art. 934 c. c. relativ la leziunea de peste jumătate, are în vedere valoarea bunurilor vândute numai acea din momentul încheierii actului de vânzare. Deci are importanță data când s'a achitat prețul, căci nu această dată poate determina constatarea leziunii. (Curtea de Apel din Timișoara. Preșidenția dlui E. C. Aslan, Sentința Nr. 1626—923.)

Cooproprietate. Eșire din indiviziune ce se întâlege prin timp neprielnic. Conform normelor în vigoare, în lipsă de stipulațiune contrarie, un copro-

prietar nu poate fi obligat a rămâne în stare de comunitate și este în drept oricând a cere sistarea ei, cu singura excepțiune, ca: timpul să nu fie neprielnic și această să nu fie spre paguba celorlalți coproprietari.

Tot conform acestor norme, când imobilul nu se poate împărți comod în natură și fără alterarea esențială a ființei și menirii obiectului sistarea comunității se face prin vânzarea imobilului la licitație publică.

Prin timp neprielnic se înțelege atunci când cu ocazia unei vânzări ordonate pentru sistarea comunității, sunt motive cari fac probabil faptul că pentru imobil nu s'ar putea obține la vânzare un preț avantajos.

Este însă în deosebite cunoscut și nu e nici contestat de părți, că actualemente prețurile imobilelor sunt foarte ridicate.

Ca atare în speță nu poate fi vorba de timp neprielnic și de daună pentru coproprietari, și întru cât imobilul din acțiune nu poate fi împărțit în natură fără ca obiectul (casa) să sufere o esențială alterare și să-și piarză cu totul menirea, sistarea comunității prin vânzarea imobilelor la licitație publică nu poate să nu fie admisă. (*Curtea de Apel din Timișoara. Sentința Nr. 1407—923. Preșidenția d-lui E. C. Aslan.*)

•••

Convențiuni. Puterea lor. Leziunea în dreptul maghiar. Conform normelor de drept o convențiune legal formală are între părțile contractante putere de lege, care însămnă că raporturile legale prin convenție au aceeași putere obligatorie ca și raportul creat printr'o dispozițiune imperativă a legii.

De aici rezultă că atâta timp cât un nou acord de voinți, între aceleași părți contractante, sau legea, nu intervine, convențiunea încheiată subsistă și deci părțile contractante sunt silite a-și îndeplini obligațiunile contractuale.

Este de prisos dar de adăugat că voința numai a uneia din părțile contractante nu poate nici modifica nici desface convențiunea bilaterală.

Tot conform normelor de drept eroarea pentru a fi o cauză de reziliere a contractului trebuie când e vorba de obiect să privească lucrul principal sau o calitate esențială a acestuia pe care părțile sau o parte au avut-o în primul loc în vedere la contractare și fără de care ele nu ar fi contractat.

Faptul de învoa o daună ce ar fi încercat-o una din părți în urma executării parțiale a contractului și anume că valoarea obiectelor primite ar fi mai mică decât a celor predate, nu poate constitui o eroare, deoarece se raportă la valoarea comercială a lucrului vândut și aceasta constituie din punct de vedere juridic o leziune.

Conform normelor de drept maghiar în vigoare, când e vorba de majori nu se acordă acțiune în resciziune a convențiunii pentru cauză de leziune și în consecința cererea de probațiune făcută în acest sens, fiind fără interes și neconcludentă în cauză trebuie respinsă. (*Curtea de Apel din Timișoara. Sentința Nr. 1527/1923. Președinte și redactor al sentinței dl. E. C. Aslan.*)

•••

Drept succesoral. Testament privilegiat. Drept culumiar. Cerere nouă în Apel. Potrivit § 80 legea XVI:1876 testamentul privilegiat se poate face în cazul § 1 punct b) din aceasta lege, în prezența a

2 martori, dintre cari numai unul să știe să scrie și să citească.

Iar § 5 din aceeași lege spune: când testatorul care știe a scrie, citi, nu a scris testamentul cu mâna sa, ci numai l-a semnat, nu este nevoie ca martorii, să cunoască testamentul, ci este suficient, dacă testatorul declară, în prezența lor împreună și în limba pricepută de ei, că documentul cuprinde testamentul său și-l iscălește înaintea lor.

Potrivit § 29 din legea XV:1876, membrii armatei împărții la trupă au drept a face testament privilegiat, în timp de război, începând din momentul când trupele au fost puse pe picior de război.

În speță mobilizarea armatei echivalând cu punerea trupelor pe picior de război, nu poate fi contestată starea de război și nici dreptul lui Const. Lungu, militar, care pleacă la trupa sa de a face testament privilegiat.

Conform normelor de drept culumiar în vigoare și în circumscripția Trib. Lugoj cu privire la țărani și muncitorii manuali — averea dobândită în timpul și sub durată căsătoriei, în afară de donațiuni și moștenire se consideră ca avere coachiziționată și asupra ei fiecare din soți devine proprietar pe jumătate — care în caz de predeces al unui soț porțiunea sa coachiziționată revine soțului supravieșuitoare, pe baza succesiunii conjugale.

Dreptul de moștenire fiind un drept ce derivă din lege și existând pentru mostenitor din momentul deschiderii succesiunii cu toate urmările lui, nu poate fi subordonat nici unei plăți a vreunei sume de bani — aceasta neavând nici o cauză, ca consecință nu se poate admite nici ca dreptul de moștenire să fie trecut asupra altei persoane, atunci când cel îndreptățit nu a plătit suma la care a fost obligat fără drept.

Nu se poate formula pentru prima oară în apel cerere cu privire la dreptul de văduvie, deoarece aceasta constituie o acțiune nouă, care potrivit disp. art. 494 al. ult. din Pr. civ. nu se poate intenta în procedura apelului. (*Curtea de Apel din Timișoara. Sentința No. 1476—923. Preșidenția dlui E. C. Aslan, care a redactat sentința.*)

•••

Cerere de reînnoire; în ce termen trebuie făcută. Cerere de justificare. Potrivit disp. art. 567 din Pr. civ. termenul de reînnoire este de 6 luni socotite din ziua rămânerei definitive a sentinței date în primul proces.

Art. 410 al. II pr. civ. arată, că sentința ce nu se poate ataca nici cu apel nici cu opoziție rămâne definitivă prin pronunțarea ei; iar în ce privește termenele trebuiesc socotite pe seama părții dela rămânerea definitivă a sentinței și ele încep a curge dela data comunicării ei.

Evident acest din urmă alineat se referă numai la cazul când prin dispozitivul hotărârei una din părți este obligată la o prestațiune față de cea altă parte cum de ex: ar fi cheltuețele de proces.

În speță așa dar deciziunea Inaltei Curți nepunându-se ataca pe calea opoziției sau a apelului urmează potrivit textelor de mai sus, că termenul de reînnoire de 6 luni începe a curge dela data pronunțării, adică dela 13 Septemvrie 1922 și până la 13 Martie 1923, când expiră.

În speță cererea de reînnoire fiind înaintată acestei Curți la 5 Septemvrie 1923, deci după expirarea

terminului de mai sus, ea este tardivă și potrivit § 571 pr. civ. urmează a fi repinsă ca atare din oficiu.

Art. 451 pr. civ. permite justificarea, în caz când partea sau reprezentantul său, au omis un termen fix, cu condițiunea, că aceasta omisiune să nu provină din vina proprie a părții ci să fie datorită unei împrejurări independente de voința sa.

Așa dar pentru ca partea să fie descărcată de urmările culpei se cere ca ea să fi făcut în cauză toate diligențele necesare.

Acest lucru însă nu se poate spune despre acela care introduce cerere de reînnoire la o instanță necompetentă, cum s'a întâmplat în speță și nici nu se poate susține, că acest fapt nu este datorit exclusiv culpei sale.

Aceasta cu atât mai mult cu cât art. 566 pr. civ. arată, că competența stabilită în acel paragraf este exclusivă.

În ce privește art. 184 și 183 al. III invocate de reclamant ele nu-și pot avea aplicațiunea în speță, dispozițiunile în ele cuprinse fiind referitoare la acțiunea fundamentală și nici de cum în materie de reînnoire, care fiind o cale de atac extraordinară este reglementată de art. 565 și următorii din pr. civ. (*Curtea de Apel din Timișoara. Sentința No. 1206/1925. Presidenția dlui E. C. Aslan, care a redactat sentința*).

Inalta Curte de Casație

Chirii, Vamale, Impozite.

Art. 20 din legea chiriilor de la 6 Aprilie 1923. Dispozițiunea art. 20 din legea chiriilor de la 6 Aprilie 1923, prin care se lasă proprietarilor libera dispozițiune asupra imobilelor rămase neînchiriate fără amestecul oficiilor de închiriere, are un caracter de ordine publică și ca atare ea urmează a se aplica și proceselor în curs la data punerii ei în aplicare.

Este adevărat că această dispozițiune rezolvă o chestiune referitoare la fondul însuș al dreptului de proprietate, iar nu o chestiune procedurală, dar ea fiind de ordine publică se aplică și proceselor în curs, atâta timp cât prin o hotărâre definitivă, nu s'a conferit sau recunoscut nici-uneia din părți un drept câștigat și irevocabil. (*Cas. I chirii 328—925 Pand. Sapt. 10—925*).

Art. 7 din legea chiriilor de la 1924. Dispozițiunea din decretul lege 1420 din 1920, menținută și în legile ulterioare privitoare la regimul închirierilor, după care se consideră nule clauzele de reziliere facultative prin renunțări anticipate la prelungire, se referă numai la renunțările pure și simple, iar nu și la acelea cari sunt făcute în vederea survenirii unor fapte independente de voința părților.

Astfel, este validă și în concordanță cu spiritul legii, clauza prin care părțile renunță la prelungirea contractului și prevăd rezilierea lui pentru cazul când soțul proprietarei ar fi evacuat în mod forțat din încăperile unui local al Statului, pe cari le ocupa ca funcționar public. (*Cas. I chir. 827—925 Pand. Sapt. 10—925*).

Chirie anter. Proprietarul este în drept a obține evacuarea dacă probează că a fost tolerat în momentul promulgării legii în vigoare, adică la caz când proec-

tul legii a fost depus la Senat, cum greșit decide tribunalul în speță.

Calitatea de ginere, stând în aceeași locuință cu soacra sa, nu exclude pe aceia de tolerat, din moment ce nu se face nici o probă că aceasta din urmă ar fi fost obligată legalmente să procure locuință ginerelei sale.

Decăderea din dreptul de a evacua, fondată pe faptul închirierii anterioare a unui imobil, are loc numai în cazul când imobilul închiriat a fost altul decât acela din care se cere evacuarea, și numai când acest imobil putea fi locuit de proprietar fără a-i se face modificări și transformări de natură a-i schimba destinațiunea, și în contra voinței proprietarului.

Faptul demisiunii proprietarului reclamant dintr-o funcțiune și trecerea sa într-o altă funcțiune în localitatea de la situațiunea imobilului, nu constituie din parte-i o culpă de natură să-l priveze de beneficiul evacuării chiriașului. (*Cas. I. cpl. ch. 1622—924 Pand. Spt. 8—925*).

Chirii. Legea chiriilor din 1924 neprelungind decât contractele existente în momentul promulgării ei, urmează că contractele la care s'a renunțat anterior acestei date, dar după încheerea lor, sunt desființate prin revocarea valabilă a părților, deoarece renunțările anticipate la prelungire sunt declarate nule de lege numai întrucât ele au fost făcute la încheerea contractului iar nu în cursul executării lui. (*Cas. II 4—925 Pand. Sapt. 6—925*).

Art. 1 Decr. leg. 1420—520 și art. 47 din legea 1924. Disp. din art. 1 decret lege 1420 din 1920, potrivit căreia se suspendă punerea în lucrare a noulor contracte de închiriere pe tot timpul prelungirii legale a vechilor contracte își are aplicațiune numai atât timp cât vechiul contract nu este desființat, deci și cât timp vechiul chiriaș înțelege a se folosi de prelungirea edictată de lege în favoarea sa; odăvă însă ce dânsul renunță la această prelungire indiferent sub ce formă, deci și sub formă de cesiune, — expres oprită de decretul lege 140 din 1920 prin art. 30, — imobilul urmează a fi considerat din punct de vedere legal ca aflându-se la dispozițiunea proprietarului, care ca atare, dacă nu a obținut rezilierea acestui nou contract, conform dreptului acordat prin acelaș decret lege, este obligat a-i preda noului chiriaș, folosința imobilului, cauza de suspendare a executării contractului acestuia încetând.

Art. 47 legea actuală nu face decât să aplice acelaș principiu, menținut de toate legiurile excepționale intervenite după decretul-lege 1420 din 1920, întrucât prin acest text de lege proprietarul care a intențat sub arătatul decret lege, sau legiurile posteroare, acțiunea în reziliere din cauza imposibilității punerii în lucrare a noului contract, este autorizat a o continua și deci a obține rezilierea și din cauza prelungirii edictată de legea din 1924, de unde urmează că sub această lege, dacă nu a obținut rezilierea, nu o mai poate obține în cazul când, din orice motiv vechiul contract a fost desființat și nu mai exista piedica legală pentru punerea în lucrare a acestui nou contract.

Acestea fiind principiile legii, aplicabile, în speță, iar instanța de fond constatând, că proprietara

recurentă a avut imobilul la dispoziție în urma părării lui de către prima chiriașă, — bine instanța de fond a obligat pe proprietar a pune la dispoziția chiriașului cu contractul suspendat imobilul respectiv, chiar dacă el se ocupă astăzi de alți chiriași decât cei din 1920, odată ce se constată, că locatarii actuali îl ocupă prin cesiune dela chiriașul din 1920, cesiune expres oprită prin decretul lege 1420 din 1920, deși proprietarul a achiesat la ea. (Cas. I, dec. 507 din 25 Februarie 1925. Jur. gen. 21/1925).

Comisie arbitrală competentă art. 39 și 27 leg. Chiriilor. Atât prin textele referitoare la instituirea comisiunilor arbitrale cât și prin expunerea de motive a proiectului de lege se arată lămurit, că atari comisiuni se creează pentru hotărârea unei singure chestiuni, acela a fixării cuantumului chiriei; iar prin art. 27, legea actuală determinând instanțele de judecată stabilește, că toate acțiunile rezultând din prelungirea contractelor, afară de cele privitoare la fixarea chiriilor, se judecă de instanțele de drept comun.

În afară de aceste texte, art. 44 dispune, că acțiunile în curs de judecată vor continua a fi judecate de instanțele în fața cărora se găsesc pendinte, numai dacă s'a pronunțat o hotărâre asupra lor.

În speță, fiind vorba de o acțiune relativă la fixare de chirie pe baza legii de prelungire a contractelor de închiriere din 1925 și întrucât din nimic nu rezultă, că până la data deciziei; atacate cu recurs, s'ar fi pronunțat vreă hotărâre asupra acestei acțiuni, Comis. arbitr. fiind singură competentă a judeca această acțiune, urmează, că în mod eronat această comisiune a respins ca inadmisibilă acțiunea recurentului. (Cas. I, Complet civ. dec. 496/1925. Jur. gen. 21 1925).

Art. 1 și 2 legea chiriilor din 1924. Convențiunea prin care proprietarul permite chiriașului a transforma cel mult două camere din locuință în atelier, fără ca prin aceasta imobilul să-și piardă caracterul de locuință, este perfect valabilă atâta vreme cât nu există un text de lege care să interzică o atare convențiune și întru cât privind interese pur private ea nu aduce nici o atingere ordinii publice.

Aceasta reese și din împrejurarea că prin art. 2 al. 2 chiar actuala lege a închirierilor se întinde caracterul de locuință și la încăperilor înreținute de un meseriaș ca atelier, atunci când, instanțele compelinte constată că ceea ce predomină într'un contract este locuința, iar nu atelierul.

Prin urmare tribunalul a făcut o justă aplicare a art. 1 și 2 al legii chiriilor și n'a comis nici un exces de putere când a considerat convenția sus citată ca valabilă. (Cas. I. complet chirii. Dec. 400 din 18 Februarie 1925. Jur. gen. 21—1925).

Vămi. Chestiunea de a se ști dacă în cazul art. 90 din legea vămilor recursul este admisibil sau nu, față de principiul art. 103 din noua Constituție, nu este o chestiune de constituționalitate a legii vămilor, care să fie soluționată de Secțiunile Unite ale acestei Curți, ci o chestiune de abrogare a legii vămilor prin noua Constituție, chestiune care urmează a fi soluționată de Secțiunea competentă în materie.

Art. 101 din Constituție oprește înființarea numai a acelor jurisdicțiuni excepționale, cari s'ar crea în

vederea unor anumite procese ori relativ la judecarea unor anume persoane, ceea ce nu este cazul art. 90 din legea vămilor, care conține o dispoziție generală aplicabilă tuturor pricinilor și persoanelor aflate în situația prescrisă de lege. (Cas. S. U. 5—925 Pan. Sapt 8—935).

Impozite. În principiu, legea contrib. directe, prin art. 31 al. 6, a prevăzut pentru scăderi de amortismente următoarele cote maxime: 5% din costul imobilelor aparținând întreprinderilor industriale, 8% pentru clădirile uzinelor și 15% pentru instalațiuni imobiliare în genere.

Maximum fiecăreia din aceste categorii urmează a fi considerat ca minimum pentru categoria imediat următoare, interpretare care în lipsa fixării unui alt minim de către lege se impune în interesul distincțiunii între cele trei categorii de scăderi. (Cas. III 354—925 Pand. Săpt. 8—925).

JURISPRUDENȚA STABILITĂ DE INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTITIE Complectul pentru Ardeal și Bucovina

Secțiunea I Ardeal

Cerere de rectificare. Reviziune. În mânărea sentinței unui dactilograf în biroul avocașial, iar nu avocatului. În mânărea validă. Tardivitate. Sentință parțială. Art. 159 l. c. 456 și 526 pr. civ. (Deciziunea 112—924).

Vindere-cumpărare de imobil. Acțiune pentru invalidarea contractului intentată numai contra unuia din coproprietari. Temeinicia ei. Intervenirea unui contract de închiriere. Stabilirea raporturilor juridice și a stării faptice. Respectarea normelor de drept. (Deciziunea 115—924).

Secțiunea I Bucovina

Acțiune în revendicare. Achizitori ai aceluiași imobil dela persoane diferite. Valorificarea titlurilor juridice. Identificarea bunului vândut. Probă prin martori și interogator. Probă invocată în apel. Neadmisibilitatea ei. Art. 482 și 440 pr. civ. austriacă. Aplicarea art. 503 al. 3 și 4 din aceeași procedură. (Decizia No. 135—924).

Determinarea competenței. Acțiune având de obiect o pretențiune bănească și lucrări care nu depășesc 3000 lei. Fixarea valorii obiectului litigios de instanța de fond, nesusceptibilă de atac. Art. 500 pr. civ. austriacă. Deciziunea ministerială din 2 Iunie 1914, menținerea ei sub legile ulterioare din 1919 și 1921. Neadmisibilitatea revizuirii. (Decizia 115—924).

Proces pentru întreținere. Copil cu rele purtări. Ingrijirea lui într'un spital, din cauză de boală. Obligațiunea tatălui de a suporta cheltuielile de întreținere. Copil cu avere. Art. 139 și 1042 c. civ. (Decizia No. 127—924).

SECȚIUNEA I. ARDEAL

Decizia No. 112—924 Ardeal Dosar No. 2592—923

S'a luat în cercetare cererea de rectificare înaintată cu prima parte a cererei de reviziune a reclamantului Ludovic Csiszar contra sentinței No. 1925 C. 272—19 Curții de Apel din Tg.-Mureș, în procesul cu intimata Hermina Schwartz pentru 120.626 și acc.

După ascultarea referatului făcut de Dl Consilier Dr. N. Vecerdeș și a susținerilor și combaterilor cu

cheltueli de judecată a Dlor avocați Dr. D. Moldovan, care s'a prezentat pentru reclamant și Dr. Nicolau Marcy pentru intimata.

Curtea deliberând, asupra cererii de rectificare în care Dr. Gustav Wilb Hirsch advocații reclamantului expun că înmânarea sentinței Curții de Apel, fiind făcută la 18 Septembrie 1923 în biroul avocațial al lor, dar nu lor, unde se găseau când s'a făcut înmânarea în biroul lor, ci s'a făcut dactilografului lor care se găsea într'o altă cameră a biroului lor; nu s'a făcut conform art. 159 l. c. și că prin urmare este o înmânare nevalabilă.

Rectificanții mai produc și un act notarial în care constată că termenul pentru pregătirea și prezentarea cererii de reviziune contra citatei sentințe nu se găsește introdus în registrul care se ține în biroul lor asupra termenelor de pertractare și apelări.

Pe aceste motive se roagă omisiunea lor în prezentarea cererii de reviziune să fie scăzută și în consecință să se accepte și cerceteze cererea lor de reviziune.

Împrejurările pe cari le invoacă și argumentația pe care o desfășură, în baza acelor împrejurări reprezentanții reclamantului pentru rectificarea lor nu sunt apte ca să producă verosimilitatea prevăzută în art. 456 p. c. dimpreună cu corespunzătoarele considerațiuni de echitate, nici dacă ele, împrejurările și argumentația, se ponderează cu totul independent și separat de alte constatări făcute în actele procesuale.

Ponderându-le însă în strânsă legătură cu faptul dovedit atât cu procesul verbal adresat de Curtea de Apel din 1 Iunie 1923, cât și concluzia cu care se încheea motivarea sentinței Nr. 1923 C. 272—19, adică faptul că această sentință i-a fost publicată, tot la 1 Iunie 1923 și avocatului Dr. G. Hirsch care era de față ca reprezentant legitimat al reclamantului și mai ținând seamă pe de o parte de împrejurarea că în cererea de rectificare acest fapt este neînțeles cu totul de altă parte de art. 526 p. c. conform căruia cererea de reviziune poate fi parțială îndată după publicarea sentinței.

Admiterea cererii de rectificare devine și rămâne exclusă.

Pentru aceste motive în numele legii, înalta Curte nu admite cererea de rectificare, iar cererea de reviziune o respinge ca fiind tardivă și obligă pe reclamant să plătească intimatei 3000 lei spese de rectificare în 15 zile și sub urmarea execuțiunii.

Data și citită în ședință publică azi 28 Ian. 1924.

Deciziunea No. 115/924 Ardeal Dosar No. 373/923

S'a luat în cercetare cererea de reviziune a reclamantului Samuil Darvas contra sentinței No. 1922 C. I. 223/12 a Curții de Apel din Oradea-Mare în procesul cu intimatii Iosef Lovey și soției pentru invalidarea unui contract de vânzare-cumpărare și acces.

După ascultarea referatului făcut de Consilierul Dr. N. V. Vecerdeea și pledoria dlui avocat Dr. Gal pentru intimat.

Curtea deliberând, asupra cererii de reviziune în care reclamantul se plânge, că Curtea de Apel a violat norme de drept material și formal când prin citata ei sentință i-a respins acțiunea numai pe motivul, că n'a intentat acest proces, afară de intimatul Iosef Lovey și contra soției acestuia cu numele Miczi Glasz care încă a subscris contractul litigios, dela 7 Ianuarie 1918 cumpărând pentru ea una jumătate

parte a imobilelor din chestiune. Normele de procedură le-a violat Curtea de Apel prin aceea, că a aprobat sentința instanței prime cu omiterea celorlalte motive invocate de către acea instanță. Cere dizolvarea sentinței și îndrumarea Curții de Apel ca să ia în considerare și celelalte dovezi, eventual să întregească procedura stabilind din nou starea faptică și dând o nouă sentință.

Aceste plângeri și cereri sunt însă nebazate nu numai de aceea pentru că Miczi Glasz soția primului intimat, a fost cumpărătoră și coproprietară, fiind imobilul litigios un edificiu, o casă nedivizibilă în natură, fără participarea directă a numitei coproprietare la acest proces, nu se poate da sentință valabilă, de aceea motivul pentru care Curtea de Apel a aprobat sentința de prima instanță este nu numai legal și corect, ci totodată și suficient.

De altfel Curtea de Apel a acceptat starea faptică stabilită de prima instanță conform căreia stări faptice este constatată de o parte că între contractul de vânzare-cumpărare dela 7 Ianuarie 1918 și între contractul de închiriere dintre reclamant și primul intimat n'a existat nici un raport juridic și de altă parte că Dr. Hermann Iacob și Samuel Iacob au fost de bună credință când au cumpărat dela primul intimat și dela numita soție a acestuia imobilul litigios, iar reclamantul n'a produs nici o dovadă că Tribunalul ar fi violat vre-o normă de drept valabilă când a stabilit acea stare faptică.

Din aceste motive Curtea în numele legii: nu admite cererea de reviziune a reclamantului și îl obligă pe acesta ca în termen de 15 zile sub urmarea execuțiunii să solvească intimațiilor 1082 lei spese de reviziune,

Data și citită azi 29 Ianuarie 1924.

Decizia No. 115—924 Bucovina Dosar No. 2035—923

În procesul reclamantei Ludovica Hatschek din Viena reprezentată prin avocatul Dr. A. Badian din Cernăuși, în contra lui Iacob Ellner din Cernăuși, pârât reprezentat prin Dr. Rieber din Cernăuși pentru despăgubire.

S'a luat în cercetare reviziunea pârâtului în contra deciziunii Curții de Apel Cernăuși din 14 Mai 1923 Bc. 288—23 confirmătoare a sentinței Tribunalului Cernăuși din 16 Decembrie 1922 Cg. II. 177—20—23 prin care s'a hotărât conform cu cererile reclamantei.

Curtea deliberând, asupra motivelor de reviziune invocate conform art. 503 cifra 2, 3 și 4 din proe. civ. și anume:

Mai întâi cu privire la admisibilitatea reviziunii, Curtea de Apel stabilind în mod greșit valoarea obiectului litigiului la 2000 lei, avându-se în vedere că pe lângă suma de 1030 lei 48 bani pârâtul a fost obligat, încă și la lucrări, care cu privire la însemnătatea lor reprezintă în sine o valoare de mai mult de 2000 lei, așa că suma totală, care reprezintă valoarea obiectului litigiului ar trebui să întreacă 3000 lei.

Considerând că fixarea valorii obiectului litigios instanța de apel conform art. 500 proc. civ. nu poate fi atacată cu nici un mijloc de atac și că deci nici expunerile reviziunii în această privință nu pot fi luate în seamă, fixarea valorii obiectului litigios la suma de 2000 lei cuprinzând acel obiect în întregime precum rezultă din discuțiunea clară a dispozițiunii deciziunii atacate, și făcându-se în mod suveran de in-

stanța de apel se susține examinării prin instanța supremă.

Considerând mai departe că conform cu deciziunea Ministerială din 2 Iunie 1914 Nr. 43 f. l. 1 care n'a fost scoasă din vigoare nici prin legile ulterioare adică decretul lege din 16/VI 1919 Mon. Of. Nr. 31 și legea din 29/VII Mon. Of. 97 care nu privesc dispozițiunile articolelor 500 și 502 proc. civ. decât că măresc suma fixată în art. 502 proc. civ. al textului novelat dela 1000 coroane la 2000 coroane respective 3000 lei la rezolvarea chestiunii admisibilității reviziei din punctul de vedere a dispozițiunii art. 500 proc. civ. este a se găsi dela considerentul dacă respectiva decizie a instanței de apel a fost dată numai după intrarea în vigoare respectiv punerea în aplicare a legii care schimbă cifra valorii în dispozițiune art. 502 proc. civ.

Considerând că cazul de față deciziunea Curții de Apel a fost dată în ziua de 14 Mai 1925, deci vine în vedere legea din 29 Iulie 1921 Mon. Of. Nr. 97, conform căreia reviziunea în contra deciziunii instanței de Apel confirmătoare a sentinței instanței întâi nu se admite decât dacă valoarea obiectului litigios va întrece suma de 3000 lei, ceea ce în cazul de față nu este tocmai așa, Curtea de Apel fixând valoare obiectului litigios la 2000 lei.

Considerând că precum rezultă din cele expuse reviziunea introdusă de pârât nu este admisibilă, deci înalta Curte nici nu poate să intre în discutarea motivelor ei.

Considerând că în ce privește cheltuielile de judecată este a se hotărâ conform art. 41 și 50 proc. civ. neputându-se privi ca înușul răspunsul la reviziune dat de reclamantă.

Pentru aceste motive. Curtea, în numele legii.

Respinge reviziunea ca admisibilă și obligă pe pârât să plătească reclamantei una mie lei cheltuieli de judecată în instanța supremă.

Dată și citită în Camera de Consiliu azi 28 Ianuarie 1924.

Decizia 135—924 Bucovina Dosar No. 2700—924

În procesul lui Marcus Iuster din Sărăuții de sus reclamant reprezentat prin avocatul Dr. M. Focșaner din Cernăuți în contra lui Elie Zimand din Colomea pârât, reprezentat prin avocatul Dr. C. Onciul din Cernăuți pentru revendicarea unor imobile

S'a luat în cercetare revizuirea pârâtului în contra deciziunea Curții de Apel din Cernăuți din 4 Octombrie 1923 Bc. 561—23 confirmătoare a sentinței Tribunalului Cernăuți din 26 Ianuarie 1923 Cg. V. 536—21 prin care s'a hotărât conform cu cererea din acțiune.

Curtea deliberând asupra motivelor de revizuire invocate conform paragrafului 505 cifra 2, 3 și 4 din proc. civ. și anume:

a) Asupra motivului întâi pentru vișii de procedură în instanța a doua care n'a admis proba prin martorul avocat Dr. Parnas care a redactat ambele contracte de vindere, precum și prin interogatorul părților că o eroare s'a furișat la redactarea contractelor prin care a fost cu puțința că parcelele litigioase să fie trecute pe numele reclamantului și că predarea către reclamant a pământurilor cumpărate de el a fost efectuată conform voinței și acordului intervenit între părțile contractante cum și că în această predare nu au fost cuprinse nici cerute de reclamant locurile din litigiu.

b) Asupra motivului al doilea fiind în contradicție cu actele din dosar ipoteza că parcelele din litigiu ar fi fost vândute de două ori la diferite persoane starea faptelor fiind astfel ca acela parcele au fost înscrise în registrul fonciar pe numele reclamantului fără ca ele să fie fost predate posesiunea lui, pe când pârâtul ia luat posesiunea, fără ca ele să fi fost înșirate în actul scris.

Asupra motivului al treilea greșită fiind greșită aplicarea la cazul prezent a paragrafului 440 din codul civil, acțiunea fiind bazată pe lipsa titlului just al reclamantului cu privire la parcelele litigioase, intervenind la redactarea actului de vindere o cerere neacceptându-se acele parcele dela transmiterea arătată în acel act, eroare care a comis-o redactorul actului Dr. Parnes din Lemberg.

Luând în seamă următoarele considerente:

După conținut și obiect de cerere acțiunea se prezintă ca acțiune în revendicare; în contra reclamantului ca proprietar fonciar care a dobândit proprietatea imobilului înscris în registrul fonciar pe numele său, în virtutea contractului de vindere din 13 Mai 1912 deci în virtutea unui titlu juridic în forma legală. Pentru a se apăra cu succes în contra acțiunii în revendicare a proprietarului legitim pârâtul avea să dobândească un titlu juridic mai puternic la posesiunea legitimă a lucrului revendicat. Într'adevăr pârâtul a pășit pe această cale susținând în proces nu numai că dânsul cumpărând prin contractul de vindere din 4 Iunie 1912 dela Bernhard Witlin terenurile acoperite cu pădure ale bunului Nr. 198 al registrului dominical bucovinean și parcelele inprocesuate care fiind situate în apropierea pădurilor formau de zece ani dreptul personalului feresier, dară și că în contractul din 13 V. 1912 încheiat de Samuel Herovitz antecesorul lui Dr. Bernhard Witlin în posesiunea bunului menționat reclamant asupra celui și altor bunuri cu excepția terenurilor păduroase numai din eroare la redactarea contractului n'au fost înscrise nici în contractul din 4 Iunie 1912.

Din constatările în fapt ale instanțelor inferioare rezultă cu desăvârșire că pârâtul n'a putut să dobândească mai întâi pentru sine un titlu juridic valabil pentru posesiunea parcelelor implicate.

Căci actul de vindere din 4—VI—912 care privește celelalte obiecte cumpărate de pârât după susținerea sa pe terenurile acoperite cu păduri nu are de obiect și parcelele implicate iar instanța i-a stabilit în baza rezultatelor dezbaterii și în deosebi a depunerii jurământului martorului Isac Karmelin, că la facerea contractului de vindere între Witlin și pârât — deci a contractului din 4—VI—912 — n'a fost vorba decât că pârâtul cumpără restul teritoriului de pădure — rămas după executarea contractului din 13—V—912 încheiat cu reclamantul și că despre arătură sub pădure nu s'a vorbit nimic. Or parcelele inprocesuate sunt teren de arătură și situat sub pădure, cum o susține însuși pârâtul. Constatarea de mai sus exclude deci că parcelele inprocesuate au fost obiectul contractului de vindere încheiat între Witlin și pârât.

Adevărat, că pârâtul a oferit asupra conținutului celui contract încă și proba prin martorul Grigore Fareniaș, cu care pârâtul însă n'a reușit, martorul neavând nici o știire despre încheierea contractului menționat. Pârâtul în revizuirea pe nedrept se plânge, că Curtea de Apel n'a administrat și proba

prin interogatorul părților, căci neavând Curtea motive de a se îndoi în exactitatea motivelor instanței I-a la aprecierea dovezilor, dânsa conform paragrafului 488 din proc. civ. nu avea nici o obligațiune, dar nici facultatea de a repeta sau a întregi dovezile administrate de instanța I-a. Neadmiterea probelor deja administrate în instanța întâia și a probelor noi deci nu constituie un viciu esențial de procedură conform paragrafului 503, cifra 2 proc. civ. Din explicațiunile de mai sus rezultă, că pârâtul n'a reușit să dovedească un titlu juridic legal pentru posesiune și deci nu i-se poate acorda nici legitimația a contesta proprietatea legitimă a reclamantului și a combata titlul juridic și după forma sa externă neîndoios pe baza cărei reclamantul a obținut înscrierea ca proprietar al imobilului de care fac parte și parcelele revendicate.

Drept aceasta nu privește un punct esențial al procesului dacă instanța de apel n'a admis proba prin martorul Dr. Parnes asupra aserțiunii, că numai o eroare la redactarea contractului a făcut cu puțință că parcelele litigioase au fost trecute pe numele reclamantului proba oferită numai în apel și deci inadmisibile conform paragrafului 482 din proc. civ. Nici nu atinge exactitatea în esența a deciziunilor instanțelor inferioare când dânsul a făcut aplicarea paragrafului 440 din codul civil înainte de a stabili faptele cari ar justifica aplicarea acelei dispozițiuni această fiind fără orice importanță pentru deslegarea procesului. O contrazicere a faptelor constatate cu actele din dosar nu se poate observa.

Urmează din expunerile de mai sus, că nici motivul din paragraful 503 cifra 2 din proc. civilă nu este întemeiat și că nici o greșită aplicare a legii în sensul dispozițiunii paragrafului 503 cifra 4 n'a avut loc și că deci reviziunea în întregime nemotivată este a nu se admite iar în ce privește cheltuielile de judecată a se judeca conform paragrafului 41 și 50 proc. civ.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii nu admite reviziunea și obligă pe pârât a plăti reclamantului până la 14 zile sub regoarea execuțiunii 822 lei cheltueli de judecată în instanța a treia

Data și citită în camera de consiliu azi 29 Ian. 1924.

Decizia No. 127—924. Bucovina Dosar No. 1332—921.

În procesul comunității israelite ca administrație a fondurilor spitalului israelit din Cernăuți, reclamanta reprezentată prin avocatul Dr. A. Fischer din Cernăuți, contra lui Bernhard Frankel din Puțila, pârât reprezentat prin avocatul Dr. E. B. Winkler din Puțila pentru suma de 770 cor., egal 385 lei.

S'a luat în cercetare reviziunea pârâtului în contra deciziunii Tribunalului Cernăuți ca instanță de Apel din 4 Septembrie 1920 B. IV 321/20—19, prin care schimbându-se sentința judecătoreșii Puțila din 8 Martie 1920 C. II 744/19—8 s'a hotărât conform cu cererea din acțiune.

Curtea deliberând asupra motivelor de reviziune invocate conform paragrafului 503 cifra 4 din procedura civilă și dezvoltate în sensul greșitei aplicări a §-ului 141 din codul civil; când instanța I că Iosef Frenkel fiul minor al reclamantului mulți ani nu mai petrece în casa părintească, sustrăgându-se puterii părintești, că acel fiu cu toate stăruințele tatălui său a decăzut, s'a depărtat din casa părintească fără consimțământul tatălui său, a comis

de mai multe ori diferite crime suferind și pedepse penale; asemenea nici faptul, că acel fiu are avere proprie, care reprezintă cel puțin 80.000 până la 100.000 coroane — nu 3000 de coroane precum s'a stabilit greșit și că deci renunțând minorul fiu la întreținerea sa în casa părintească nu mai poate fi vorba de obligațiunea corespunzătoare a tatălui; greșit s'a aplicat și dispozițiunea paragrafului 795 cod. civil: fiind esențial numai și numai faptul, că copilul minor perzistent se sustrage influenței părinților săi cutrerând lumea și neurmând domiciliul părinților. Greșit s'a interpretat și declarațiunea pârâtului în comunicarea s'a făcută reclamantei pe cartea postală din 10 V. 1919 căreia nu se putea da alt înțeles decât, că dânsul va plăti socoteala reclamantei numai din veniturile averii minorului nici când însă din averea sa personală.

Având în vedere dispozițiunea paragrafului 139 cod. civ. care stabilește obligațiunea părinților să crească copiii lor legitimi, explicând totodată aceasta în acel sens, că părinții au obligațiunea să se îngrijească de existența și sănătatea lor, să le procure o întreținere convenabilă, să desvolte puterile lor fizice și facultățile lor intelectuale și să pună temeliile prosperității viitoare instruindu-i asupra religiei și asupra cunoștințelor utile, și considerând că dacă minorul Iosef Frenkel în adevăr poartă o viață de criminal precum reese aceasta din constatările instanței întâi, dacă acel minor într'adevăr de mulți ani nu mai petrecea în casa părintească și se sustrăgea fără consimțământul tatălui său influenței acestuia, cum o susține pârâtul, aceste fapte nu permit o altă deducțiune decât că pârâtul ca tată față de copilul său minor nu și-a îndeplinit în mod conștiincios obligațiunea din paragraful 139 al codului civil și că dânsul cu toate stăruințele susținute de el, a aduce pe fiul său rălăcit la o viață cinstită, totuși nu poate fi achitat de învinovățirea a fi neglijat această obligațiune, de unde urmează, că neputându-se zice că minorul Iosef Frankel ar avea facultatea a se întreține el însuși în mod cinstit, ceiace nici pârâtul n'a susținut și nefiind nici obligațiunea suspendată de întreținere și îngrijire pentru existența și sănătatea copilului lor, obligațiune ce revine de drept tatălui, acesta, adică în cauza de față pârâtul nu se poate cu succes scuza de faptul că minorul său fiu Iosef Frankel fără autorizația sa, fiind bolnav a fost primit și îngrijit în spitalul părții reclamantei și că deci făcându-se acea îngrijire de către o instituție de binefacere cu evidenta intenție de a cere despăgubire celor obligați conform legii, pârâtul chiar din punctul de vedere al dispozițiunii paragrafului 1042 din codul civil este obligat la despăgubire.

Considerând mai departe că față de aceasta și comunicarea pârâtului din cartea postală din 10/5 1919, deci în epoca când fiul său Iosef Frenkel se găsea bolnav în spitalul părții reclamante prin care dânsul cu referire la pretența ridicată de partea reclamantă a plătit pentru fiul său bolnav cheltuielile de întreținere în spital, zice, că se va prezenta în cursul lunii și va aranja toate (vers alles ordinen) nu se poate altfel înțelege, decât ca o recunoaștere a obligațiunii sale legale.

Considerând că așa fiind nu mai este important dacă minorul are sau nu avere proprie, pârâtul

conform legii fiind obligat să presteze despăgubirea cerută de partea reclamantă.

Considerând că asupra călmei creanței părții reclamantei între părți nu mai există nici o contro-versă.

Considerând că așa fiind deciziunea atacată a instanței de apel se arată în conformitatea cu legea din reviziunea din punctul de vedere a motivului din paragraful 503, cifra 4 procedura civilă.

Considerând în fine că în ce privește cheltuielile de judecată este a hotărâ conform paragrafelor 41 și 56 din procedura civilă.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii.

Nu admite reviziunea și obligă pe părât a plăti părții reclamante până în 14 zile sub rigoarea execuțiunii ună sută trei zeci și cinci lei sase zeci bani (135 lei 60 bani) cheltuieli de judecată în instanță supremă.

Data și citită în Camera de Consiliu azi 1 Iunie 1924.

INFORMAȚIUNI

Va apărea în curând de sub tipar dispozițiunile din **Procedura penală română**. (Poliția judiciară, Minister public, Ofițeri de poliție auxiliari ai procurorului, judecător de instrucție și procedura înaintea sa — cartea I. cap. I, II, III, IV, V, VI, VII, și VIII art. 13—138; Camera de punere sub acuzare și procedura înaintea sa — cartea II, titl. II, cap. 1. art. 212—246 și Despre diferitele recursuri în contra deciziuniilor și cereri în Casație — titlul III, cap. II, și cap. III, art. 404—450 pr. p. rom.)

Cuprinzând sub fie care articol de lege aparte: note explicative și de comparație cu textele corespunzătoare din pr. pen. maghiară scoase din vigoare, uzurile și practica nou introdusă de procedura penală română; extrase și trimiteri teoretice la scrieri și autori români; articolele din restul pr. p. română la care aceste se referă și mai ales jurisprudența Casației române până la zi.

Volumul de peste 200 pagini va mai conține pentru îndrumare, formulare, modele de: *proces verbale* până la proba contrară și până la înscriere în fals, *rechizitor* introductiv și definitiv; *ordonanță* de sesizare și definitivă date de judecătorul de instrucție, raport rechizitor și act de acuzare date de Procurorul general, deciziuni date de Camera de punere sub acuzare, *opoziii* și *recursuri* în Casație etc.

Lucrarea este întocmită de către directorul revistei noastre D-nul *Vasile M. Dimitriu* Consilier la Curtea de Apel din Cluj în colaborare cu redactorul dela „Ardealul Juridic” D-l *Vasile P. Pastia* judecător la Tribunalul Cluj. Volumul va fi pus în vânzare cel mai târziu până la 1 Iulie a. c. spre a fi din timp la îndemâna juriștilor din Ardeal pentru studierea *procedurii penale române* (partea indicată) care se știe că intră cu ziua de 1 Septembrie 1925 în vigoare și în Ardeal și Bucovina (Legea de organ. judecătorească 1925, art. 314—315.)

Numărul de exemplare fiind limitat rugăm pe cei ce doresc să-și procure această lucrare să se anunțe printr'o carte postală pe adresa: *V. M. Dimitriu consilier la Curtea de Apel Cluj, Calea Victoriei Nr. 53. etj 1 stga*, spre a li-se reține volumul și expedia la timp.

...

La examenul de capacitate pentru magistrați Comisiunea București, din 231 candidați îns-au prezentat la lucrarea în scris 161.

Iată subiectele de teză date:

1. *Lucrarea practică:*

X moare lăsând pe tatăl său A, un frate B ca rude mai apropiate. Prin testament X instituie ca legatar universal pe fratele său A, nesocotind dreptul de moștenitor al tatălui său. Tatăl A cere reducerea legatului la jumătate, pe motiv că prin testament defunctul a rezerva atribuită de lege tatălui.

Ce poate opune B?

Se cere soluțiunea motivată, arătându-se și susținerile părților?

2. *Lucrarea teoretică:*

Excepțiunile de nulitate în materie de procedură civilă?

Bibliografie

Vând 48 corpuri complete (corpul 14 volume), drept civil comentat opera *Profesor Dimitrie Alexandrescu* (fără volumul I. care se tipărește, pentru lei 7000 corpul, volumele II. și IX. nu se vând separat, celelalte inclusiv volumele VIII. partea II; IX, partea II, costă lei 500 bucata.

Volumete VIII, partea II și I. ediția III. cari se tipăresc se plătesc anticipat.

*Dantelopol-Atelier 6 bis, orele 2—4 p. m.
București*